СПРАВКА
ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА
НАРЕДБА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА
„РЪКОВОДИТЕЛ ДВИЖЕНИЕ“

<table>
<tr><th>№</th><th>Организация /потребител /вкл. начина на получаване на предложението/</th><th>Бележки и предложения</th><th>Приети/ неприети</th><th>Мотиви</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>ПГ „Св. Иван Рилски“, град Раднево, постъпило по имейл на 04.02.2026 г.</td><td>
В приложен файл на ДОС екипът на ПГ е нанесъл следните корекции:
1. В т. 2 Описание на професията
- Добавен текст „в железопътния транспорт“ след „Професията изисква задълбочени познания по нормативната уредба“
- Добавен последен абзац: „В случай, че лицето заема тази длъжност в електрифициран участък с контактна мрежа трябва да притежава трета квалификационна група по електробезопасност съгласно Правилник за безопасност и здраве при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи (загл. изм. – ДВ, бр. 19 от 2005 г.).“
2. Прецизирани са наименованията на ЕРУ 6 до ЕРУ 10, включително, както следва:
- В т. 3.1. ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията „Ръководител движение“
ЕРУ 6. Железопътна инфраструктура и подвижен железопътен състав
ЕРУ 7. Осигурителна техника, сигнализация, информационни и комуникационни средства
ЕРУ 8. Техническа експлоатация, движения на влаковете и маневрена работа
ЕРУ 9. Железопътни прелези
ЕРУ 10. Управление и професионална етика
3. Описани са единиците резултати от ученето за професията в частта точка 3.2.3 Специфична професионална подготовка по професията
<table>
<tr><td>ЕРУ 6</td><td>Железопътна инфраструктура и подвижен железопътен състав</td></tr>
<tr><td>Резултат от учене 6.1</td><td>Познава устройство на железен път</td></tr>
<tr><td>Знания</td><td>• Назовава изискванията от нормативната уредба за железния път
• Описва частите на железния път в план и профил
• Описва параметри на надвишение и разширение
• Изброява видовете изкуствени съоръжения на железния път</td></tr>
</table>
</td><td>Частично прието</td><td>Приети са предложенията, които са идентични с постъпилите предложения с № 3 от справката. За ЕРУ 6 до ЕРУ 8 , включително са приети наименованията предложени с № 3 от справката.
Не са приети конкретни формулировки, които по същество противоречат на функциите на ДОС като документ, залагащ основните изисквани за професията знания, умения и компетентности, а не подробен учебен план (РУ 8.5). В постъпилото</td></tr>
</table>

				предложение от ПГ липсва описание на резултати от ученето за чужд език по професията.

	• Назовава технически изисквания, устройство и предназначението на долно и горно строене на железен път • Назовава техническите изисквания, устройството и предназначението на видовете стрелки и стрелкови съединения • Дефинира безнаставовия железен път • Различава аварийни ситуации, възникнали по железния път, нарушаващи нормалната работа
Умения	• Разпознава елементите на железния път • Различава видовете стрелки и стрелкови съединения • Определя техническите параметри на елементите на железния път • Определя технически параметри за безопасно преминаване на влаковете • Прилага приетите процедури при възникване на аварийни ситуации
Компетентности	• Работи самостоятелно или в екип с различните видове стрелки и стрелкови съединения при спазване на правиата по ЗБУТ • Действа адекватно и отговорно при овладяване на възникнали аварийни ситуации по железния път и неговите елементи в района на гарата в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за аварийна безопасност и спазване на правилата по ЗБУТ
Резултат от учене 6.2	Познава устройството и работата на тягови подстанции и контактна мрежа
Знания	• Познава нормативната уредба визиращи работата на тяговите подстанции и контактна мрежа • Описва основните елементи от тяговата подстанция • Описва основните елементи на контактната мрежа • Цитира правилата по ЗБУТ при придвижване в електрифициран участък
Умения	• Прилага установени процедури при включване и изключване на контактната мрежа • Попълва необходимата документация при работа с контактната мрежа • Прилага изискванията по ЗБУТ при аварийни ситуации по контактната мрежа
Компетентности	• Оперира адекватно, прецизно и отговорно при превключване на контактната мрежа и при аварийни ситуации при спазване правилата по ЗБУТ
Резултат от учене 6.3	Организира работата в експлоатационни пунктове
Знания	• Назовава изискванията за организация на работата в

	експлоатационните пунктове от нормативната уредба • Назовава категорията на гарите и разделните постове • Различава видовете гари и разделни постове • Дефинира функциите и технологията на видовете гари и разделните постове • Описва видовете коловозно развитие в гарите и техните параметри • Изброява спомагателни съоръжения в гарата • Познава правилата по ЗБУТ при работа в гарата
Умения	• Работи самостоятелно или в екип със съоръженията в различните видове гари • Използва оптимално функционалните възможности на гарите
Компетентности	• Способен е да взема оптимални решения при обработка на влакове и товари при спазване изискванията по ЗБУТ • Спазва етичните норми при обслужване на пътници и товародателите
Резултат от учене 6.4	Работи с транспортна железопътна техника
Знания	• Цитира изискванията за железопътната техника от нормативната уредба • Познава предназначението и устройството на видовете локомотиви, вагони и специализирани машини • Дефинира техническите характеристики на подвижния железопътен състав • Познава надписите и знаците за обозначение на локомотивите и вагоните и специализирани машини съгласно приетите стандарти • Познава правилата за композиране на вагони във влаковете • Дефинира условията за използване на вагоните с ширина на 1520 мм и 760мм на междурелсието • Обяснява правните и техническите норми, които се прилагат при вътрешните и международните превози на стоки с железопътен транспорт • Идентифицира основни разпоредби на (регламент за международния превоз на опасни товари по железопътен транспорт) RID за класовете за опасни товари и как се композират вагоните във влаковете
Умения	• Снема информация за ПЖПС по неговата серия и номер • Определя годността на ПЖПС съгласно изискваните технически прегледи и ревизии • Работи с ръчни спирачки при осигуряване на вагони от самопридвижване и теглично-отбивачни съоръжения • Работи в екип за извършване на дейности по композиране на вагони

Компетентности	• Извлича необходимата техническа информация за ПЖПС от знаците, надписите и шаблоните на пътническите и товарните вагони • Организира самостоятелно или в екип композиране на вагони във влак при спазване на изискванията по ЗБУТ
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи устройството и дейността на железопътна инфраструктура и подвижен железопътен състав • Дефинира елементите на долното и горното строене, изкуствените съоръжения и параметрите на геометричното очертание (план, профил, надвишение и разширение) • Идентифицира основните компоненти на тяговите подстанции и контактната мрежа • Посочва категориите гари и техните функционални характеристики • Разяснява класификацията на локомотиви и вагони, значението на серията, номера и знаците по тях (вкл. RID за опасни товари) • Обяснява видовете гари и разделни постове и технологията на работа в тях • Познава изискванията по ЗБУТ при работа в гари, придвижване в електрифицирани участъци и при аварийни ситуации Част по практика на професията: • Демонстрира умения за работа с видовете стрелки и стрелкови съединения • Правилно разчита инициали, кодови номера и технически шаблони върху ПЖПС • Демонстрира боравене с теглично-отбивачни съоръжения и активиране/дезактивиране на ръчни спирачки за осигуряване срещу самопридвижване • Координира действията на персонала при аварийни ситуации при спазване на правилата по ЗБУТ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Осигурителна техника, сигнализация, информационни и комуникационни средства**
Резултат от учене 7.1	Работи с осигурителна техника в експлоатационните пунктове

Знания	• Назовава нормативните документи регламентиращи работата на осигурителната техника • Изброява устройствата на осигурителната техника • Описва функционалния цикъл на работа на осигурителната техника • Разпознава системите за автоматично регулиране на движението на влаковете • Описва устройството на гаровите съоръжения на осигурителните инсталации • Описва устройството на компютърни гарови централизации и диспечерски централизации • Описва действието на мониторингова система от устройства за динамично следене на загрети букси, спирачни повърхности, осно натоварване на жп подвижен състав и за регистриране на дерайлирал подвижен състав, т.е. check point
Умения	• Разграничава релсови вериги, броячи на оси и тяхната работа • Управлява осигурителна техника, съоръжена с автоматична блокировка (АБ) и полуавтоматична блокировка (ПАБ) • Работи с автоматичните прелезни устройства (АПУ) • Работи с осигурителна техника, която е обвързана с автоматична локомотивна сигнализация (АЛС), ETCS и ERTMS • Работи с електрически стрелкови обръщателни апарати (ЕСОА) • Управлява различните видове гарови централизации • Работи с диспечерски централизации и автоматизирани системи за централно диспечерско управление на движението на влаковете • Отчита данни от мониторингова система за динамично следене
Компетентности	• Самостоятелно работи с осигурителната техника съобразно спецификата на конкретната гара при спазване на правилата по ЗБУТ • Прецизно и точно следи работните параметри на осигурителната техника и електронните устройства, като предприема адекватни действия при възникване на авария, при спазване на изискванията за безопасно движение на влаковете
Резултат от учене 7.2	Използва информационни и комуникационни средства
Знания	• Назовава нормативните документи регламентиращи използването на информационни и комуникационни средства • Познава предназначението на гаровата и междугаровата телефонна връзка, влаковата радиовръзка и системите за високоговоряща известяване • Познава предназначението и възможностите на електронните комуникации

	• Обяснява работа с информационната система за оперативно управление на влаковата работа и електронния дневник за движението на влаковете • Назовава изискванията за водене на документация при повреди в съобщителните средства • Познава правилата за водене на разговори по радиостанция и регламента за предаване на заповеди чрез регистриращи устройства • Познава основни чуждоезикови термини, използвани в информационни системи и документи в железопътния транспорт • Спазва здравните, правни и етични норми при работа с информационни и комуникационни средства
Умения	• Работи с пултовете за управление на осигурителната техника и предава ясни, кратки и точни команди по радиостанция • Въвежда своевременно данни за пристигането, заминаването или преминаването на влаковете в електронните системи • Използва резервни комуникационни канали при отказ на основните средства или при аварии • Попълва електронния „Дневник за движение на влаковете“, като гарантира съответствие между реалното време и въведените данни • Разчита индикациите на мониторите за заетост на изолираните участъци и състоянието на стрелките, предавани чрез телемеханични системи • Способност да координира едновременно входящи обаждания от съседна гара, радиовръзка с машинист и въвеждане на данни в компютърната система без допускане на грешки • Проверява достоверността на получените служебни съобщения чрез контролно запитващи устройства или чрез сверяване с писмени разпореждания • Използва преводни инструменти и речници при работа с документация и електронна кореспонденция • Води базова професионална писмена и електронна комуникация на чужд език
Компетентности	• Работи в екип с влаковите машинисти, диспечерите и стрелочниците, спазвайки утвърдената терминология и етичния кодекс • Самостоятелно взема решения за избор на най-ефективното комуникационно средство в критични ситуации • • Самостоятелно използва софтуер и комуникационни средства на чужд език при изпълнение на задачи, свързани с движението и превозните дейности
Резултат от учене 7.3	Познава видовете сигнализация
Знания	•Назовава нормативните документи регламентиращи видовете сигнализация

	•Описва видове сигнали и техните показания •Описва показанията на видовете светофори •Дефинира начините за сигнализиране на влаковете, локомотивите и специализирани релсови машини •Познава указателите на стрелките и вагоноизхвъргачките •Разпознава специалните сигнали за "Тревога"
Умения	• Подава ръчните сигнали и сигнали със заповеден диск • Разпознава сигналите, подавани от началник влака • Подава ръчните и звукови сигнали при маневра • Разпознава показанията на предупредителните светофори, входните светофори и изходните светофори • Прилага начини за ограждане на места, които трябва да се преминат с намалена скорост • Разпознава показанията на указателите на стрелките и вагоноизхвъргачките • Работи правилно с пулта за управление на влаковото движение при спазване на ЗБУТ
Компетентности	• Действа адекватно при подаване на различни видове сигнали, като спазва изискванията за безопасност
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи осигурителна техника, сигнализация, информационни и комуникационни средства • Обяснява работата на видовете осигурителна техника • Разпознава системите за автоматично регулиране на движението на влаковете • Правилно класифицира – гарова и междугарова връзка, влакова радиовръзка (VHF/UHF), GSM-R, системи и високоговорящо известяване • Описва регламента за водене на разговори и предимството на съобщенията при аварийни ситуации (заповеди за спиране) • Познава реда за проверка на изправността на осигурителната техника и текущите заповеди • Описва видове сигнали и техните показания • Дефинира начините за сигнализиране на подвижен железопътен състав и гарови съоръжения • Познава основни термини и интерфейси на специализиран софтуер на чужд език, използван за документооборот Част по практика на професията: • Работи с пулта за управление • Самостоятелно работи с осигурителната техника

	• Използва комуникационните средства за даване на указания със стандартна терминология за поддържане на връзка с участниците в процеса. • Регистрира комуникацията и оперативните разпореждания в съответните документи. • Разчита и подава сигнали в процеса на работа
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Техническа експлоатация, движение на влаковете и маневрена работа**
Резултат от учене 8.1	Изпълнява графика за движение на влаковете
Знания	• Назовава компонентите на графика за движение на влаковете • Идентифицира причините за отклонения от графика и методите за възстановяване • Разпознава видовете графици за движение на влаковете • Изброява елементи на графика за движение на влаковете • Изброява видове гарови интервали • Дефинира значението на книжка разписание • Разпознава техническите таблици и нормативи към книжка разписание • Дефинира вид и категория на влаковете
Умения	• Работи с видовете пътнически и товарни влакове • Разчита графичната и табличнат част на графика за движение на влаковете • Регулира пропускането на различните категории влакове • Документира изпълнението на графика и предприетите действия при нарушения
Компетентности	• Самостоятелно взема решение при назначаване и отменяне на влаковете при спазване на изискванията за безопасно движение на влаковете • Осигурява безопасна, ефективна и ритмична организация на влаковото движение, в реални експлоатационни условия, при спазване на нормативните изисквания и фирмените правила
Резултат от учене 8.2	Организира работата в гарите по приемане и изпращане на влаковете
Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи организацията на влаковото движение

	• Познава плана за приемане и изпращане на влаковете • Познава съпровождащата документация • Описва технология на работа в гарата
Умения	• Следи изпълнението на плана за приемане и изпращане на влакове • Извършва приемане и изпращане на влак със централизация на стрелките • Извършва приемане и изпращане на влак без централизация на стрелките и с телефонна връзка между дежурния ръководител движение и постовите стрелочници. • Извършва приемане и изпращане на влак без централизация на стрелките и без телефонна връзка със стрелковите постове • Издава писмени заповеди на влаковия персонал • Осигурява движението на неспиращи в гарата влакове • Попълва необходимата документация
Компетентности	• Осигурява самостоятелно или в екип безопасното движение на влаковете в гарата • Адекватно и своевременно реагира при различни аварийни ситуации при спазване на ЗБУТ
Резултат от учене 8.3	Ръководи движението на влаковете при специални условия
Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи движението на влаковете при специални условия • Дефинира дейностите по ръководене на движението на влаковете при „специални условия“ • Познава протоколите за водене на движение на влаковете при „специални условия“ • Използва необходимите телефонограми за осигуряване на движението при „специални условия“ между съседни гари • Познава и спазва изискванията за движение на извънгабаритни товари, опасни товари (RID) и работни влакове
Умения	• Попълва правилно образци, протоколи и инструктира машинистите на тяговия подвижен състав за условията на движение • Организира и контролира приемане и изпращане на влаковете чрез ръчното заключване на стрелките с контролни ключове при „специални условия“ • Координира работата при ремонт на железния път и контактната мрежа • Извършва композиране на извънгабаритни товари, опасни товари (RID) и работни влакове
Компетентности	• Осигурява самостоятелно или в екип безопасното движение на влаковете при „специални условия“
Резултат от учене 8.4	Прилага правилата за извършване на маневрени работи

Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи извършване на маневрени работи • Описва задълженията на служителите при извършване на маневра • Познава значението на всички маневрени сигнали • Назовава начините за планиране и ръководство на маневрената работа • Познава реда и начина за разрешаване, извършване и прекратяване на маневрената работа • Познава реда за изготвяне на маневрен план и издаване на писмени заповеди за маневра при „специални условия“.
Умения	• Подготвя „План за маневра“ за извършване на маневрена работа • Работи с маневрените сигнали и сигнални принадлежности • Планира и ръководи извършването на маневрена дейност • Подготвя маршрута, разрешава и прекратява маневрата • Издава заповеди за извършване на маневра при „специални условия“
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира правилно и точно маневрената дейност при спазване на ЗБУТ • Работи в екип за извършване на маневрени дейности по композиране и разкомпозиране на вагони при спазване на изискванията по ЗБУТ • Демонстрира готовност за незабавно прекратяване на маневрата при възникнала опасност
Резултат от учене 8.5	Осигурява влаковете и маневрените състави със спирачна маса
Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи осигуряване влаковете и маневрените състави със спирачна маса • Познава таблиците за необходимия процент спирачна маса в зависимост от наклона на железопътната линия, скоростта и теглото на влака • Различава видовете спирачни маси на всеки вагон • Познава технологията за извършване на пълна и съкратена проба на автоматичната спирачка и значението на удостоверението за спирачната маса • Познава значението на всички ръчни сигнали за извършване и прекратяване на пробата на спирачките • Познава нормите за осигуряване на вагоните срещу самоволно тръгване чрез ръчни спирачки, спирачни обувки и дървени клинове.
Умения	• Пресмята действителния процент спирачна маса по определена формула • Проверява и анализира данните, вписани в специален образец от техник-механик ревизор вагони • Ръководи процеса по извършване на спирачните проби, като обменя

	сигнали с машиниста и техник-механик ревизор вагони • Извършва дейности по осигуряване на маневрения състав против самопридвижване
Компетентности	• Координира работата между локомотивната бригада и техническите служители, за да гарантира пълната изправност на спирачната система
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи техническа експлоатация, движение на влаковете и маневрена работа • Разчита графика за движение на влаковете • Назовава видовете оперативни и превозни документи, използвани в гарата • Познава технологията за работа в експлоатационния пункт • Идентифицира редовни и извънредни режими за движение и обвързаната с тях нормативна регулация • Описва процедурите за контрол и отчитане на спирачна маса • Обяснява планирането и ръководството на маневрената работа Част по практика на професията: • Спазва графика за движение на влаковете • Изготвя необходимите документи осигуряващи движението на влаковете • Прилага различни способи за приемане и изпращане на влакове и при нормални условия и „специални условия“ • Пресмята необходимата спирачна маса • Извършва маневрена работа по предварително изготвен план за маневра
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Железопътни прелези**
Резултат от учене 9.1	Обяснява устройството на прелезите и правилата за тяхното сигнализиране
Знания	• Посочва видове прелези • Описва устройството на прелезите • Описва сигнализирането на прелезите • Дефинира реда и начина за откриване и закриване на прелези • Изброява видове устройства за съоръжаване на прелезите • Дефинира правилата за категоризация на прелезите

Умения	• Разграничава видовете прелези • Спазва реда и начина за откриване и закриване на прелезите • Управлява действието на бариерните механизми
Компетентности	• Способен е самостоятелно да извършва рутинна работа с прелезни устройства при спазване правилата по ЗБУТ Способен е да обясни вярно различията във видовете устройства за съоръжаване на прелезите Способен е да обясни вярно различията във видовете устройства за съоръжаване на прелезите
Резултат от учене 9.2	Прилага правилата за работа на прелезни устройства в района на гарата, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал
Знания	• Дефинира изискванията към техническите устройства за съоръжаване на прелезите в съответен район • Назовава изискванията за обзавеждане и поддържане на прелези • Разпознава автоматичните прелезни устройства в участък с автоблокировка • Определя автоматичните прелезни устройства в участък без автоблокировка • Разпознава автоматичните прелезни устройства между предупредителен и входен сигнал • Изброява прелезите в района на гарата • Дефинира правилата за обзавеждане и поддържане на прелезите • Назовава изисквания за обзавеждане и поддържане на прелезите • Посочва изискванията на техническите устройства за съоръжаване на прелезите
Умения	• Използва и прилага изискванията на техническите устройства за съоръжаване на прелезите • Различава устройствата на прелези в участък с автоблокировка и в участък без автоблокировка • Прилага правилата за работа на прелезни устройства в района на гарата, междугарие и между предупредителен и входен сигнал • Прилага изискванията за обзавеждане и поддържане на прелезите • Контролира спазването на изискванията за безопасност
Компетентности	• Самостоятелно или в екип работи с прелезни устройства в район на гара, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал при спазаване правилата по ЗБУТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи функционирането на прелезите • Демонстрира теоритични знания за устройството на прелезите и правилата за тяхното сигнализиране • Обяснява работа на прелезните устройства в района на гарата, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал • Позанава правилата по ЗБУТ и процедурите при аварийни ситуации Част по практика на професията: • Самостоятелно или в екип работи със прелезните съоръжения съгласно нормативните актове и правилата по ЗБУТ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	Управление и професионална етика
Резултат от учене 10.1	**Управлява транспортна фирма**
Знания	• Дефинира оперативни управленски решения • Посочва подходи и методи за планиране • Назовава комуникациите в организациите от железопътния транспорт • Описва ролята на ръководителя в транспортната фирма • Дефинира управлението на промяната и конфликтите
Умения	• Анализира различните видовете управленски решения • Организира оперативното планиране и извършване на работата • Прилага ефективни комуникационни методи по • вертикалната и хоризонталната структура на фирмата • Прилага мотивационни техники на малък експлоатационен екип • Провежда мероприятия за овладяване на конфликтите и промяната в малка формална група
Компетентности	• Предлага ефективни модели на функциониране на малък експлоатационен екип и извън него
Резултат от учене 10.2	**Осигурява спазването на фирмена политика**
Знания	• Назовава законовите и подзаконовите нормативни актове в железопътния транспорт • Дефинира видовете обучения и развитие на персонала
Умения	• Анализира елементите на транспортната политика • Осигурява прилагането на законовите и подзаконовите нормативни

	актове, свързани с дейността на транспортната фирма • Подпомага дейността на прекия ръководител при оценка на персонала
Компетентности	• Взема правилно и оптимално решение при прилагане на нормативните актове, оценка на екипа и правилното му развитие
Резултат от учене 10.3	**Организира спазването на професионалната етика**
Знания	• Назовава начини на мотивация и ангажираност към колектива • Познава ценностната ориентация и етика • Посочва начини на комуникационни методи
Умения	• Прилага техники за мотивация на служителите • Отчита състоянието на междуличностните отношения в екипа • Прилага правилата на етичния кодекс на предприятието • Организира мероприятия за справяне със стреса на работното място
Компетентности	• Контролира спазването на професионалната етика в малък експлоатационен екип
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Вярно и точно изпълнява поставените задачи, като демонстрира теоретични знания за управлението на • транспортна фирма, фирмена политика, професионалната етика Част по практика на професията: • Отговаря правилно на зададените въпроси, като се съобразява с определеното за изпита време • Самостоятелно работи в реална работна обстановка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

Определени са нови **съвкупности от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Ръководител движение“**

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	ЕРУ 1, ЕРУ 4, ЕРУ 7, ЕРУ 9, ЕРУ 10
		ЕРУ 1, ЕРУ 3, ЕРУ 6, ЕРУ 7, ЕРУ 10
		ЕРУ 1, ЕРУ 3 , ЕРУ 7, ЕРУ 8 , ЕУ9 1

		<table><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> Мотиви: Като професионална гимназия, осъществяваща обучение по тази професия, считаме за необходимо в ДОС по-ясно да бъдат формулирани очакваните резултати от ученето, така че да е недвусмислено определено **какво трябва да знаят, разбират и могат учениците след завършване на обучението**. В настоящия си вид проектът съдържа общи формулировки, които затрудняват разработването на учебни планове, учебни програми и инструменти за оценяване, съобразени с реалните професионални дейности на „Ръководител движение“. Необходима е по-точна обвързаност между професионалните компетентности и реалната практика в транспортния сектор, включително ясно разграничаване на отговорностите, функциите и дейностите, които завършилите ще изпълняват. Това е особено важно с оглед безопасността на движението, управлението на транспортни процеси, работата с технически средства и системи за контрол, както и спазването на действащата нормативна уредба. ДОС следва да осигури по-добра логическа структура между общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка, както и яснота относно нивото на сложност на знанията и уменията, съответстващи на образователната степен. Това ще позволи на училищата да организират ефективен учебен процес и да подготвят ученици, отговарящи на изискванията на работодателите и пазара на труда. В този смисъл, предложените от нас корекции на проекта на Държавен образователен стандарт за професия „Ръководител движение“ има за цел да повиши качеството и практическата насоченост на професионалното обучение, като гарантира, че завършилите ученици притежават ясно дефинирани, проверими и приложими професионални компетентности.		
2.	**Становище на ДП НКЖИ, постъпило в МОН с вх. № 0387-1/ 27.02.2026 г.**	**1. В точка 2. „Описание на професията“ (стр. 4) от проекта на ДОС** текстът на изречението „Професията изисква задълбочени познания по нормативната уредба, както и прилагане на вътрешни технологични инструкции и регламенти.“ **да се замени със следния текст:** **„**Професията изисква задълбочени познания в организацията, документирането и отчитането на цялостния и/или част от производствения процес за превоз на товари и пътници по железопътния транспорт, както и сигурното и редовно движение на влаковете на базата действащите нормативни документи, регламентиращи дейностите в железопътния транспорт.“ **Мотиви:** С така предложения текст се обхващат в цялост дейностите, присъщи на професията „Ръководител движение“, като се акцентира върху основното познание, изискуемо за професията – това на нормативната уредба в железопътния транспорт.	Прието	
		2. В точка 2. „Описание на професията“ (стр. 6) от проекта на ДОС в края на текста на последното изречение да се добави ново изречение със следния текст: **„**В тези случаи обучението по професията „Ръководител движение“ включва и подготовка за придобиване на правоспособност за длъжност от железопътния транспорт, която е свързана с безопасността на превозите (в зависимост от желанието на обучаваните и възможностите на обучаващата институция) за: • Ръководител движение; • Постови стрелочник; • Маневрист;	Прието	

- Маневрен стрелочник;А
- Прелезопазач;
- Началник влак.

Ако обучаващата институция има възможност и обучаваните желаят, може да се организира, чрез предвидените в типовия учебен план часове за разширена професионална подготовка, допълнително обучение за придобиване на правоспособности за други длъжности от железопътния транспорт, свързани с безопасността на превозите съобразно изискванията на посочената Наредба № 56 от 2003 г. за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите (обн., ДВ, бр. 20 от 2003 г.).

Мотиви: Правоспособностите в жп транспорта са необходими за по-голямата част от длъжностите, които може да заема придобилият квалификация по професията „Ръководител движение“ в железопътния транспорт. Те касаят длъжности, които са свързани с безопасността на превозите в жп транспорта и се придобиват по условията на Наредба № 56 от 2003 г. за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите (обн., ДВ, бр. 20 от 2003 г.).

Изброените от нас възможни за придобиване правоспособности по условията на Наредба № 56, като: постови стрелочник, маневрен стрелочник, прелезопазач, маневрист, началник влак, са неразривна част от професията „Ръководител движение“. Ненапразно бяха описани надлежно в ДОС „Организатор по експлоатация в жп инфраструктура“ със специалност „Ръководител движение“, Наредба № 16 от 12 юли 2021 г. на министъра на образованието и науката за придобиване на квалификация по професията „Организатор по експлоатация в жп инфраструктура“ със специалност „Ръководител движение“, която се запазва и в новия СППОО.

Прието

3. Текстът на точка 3. „Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията“ от проекта на ДОС да се замени със следния текст:

„3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)									
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10
		Обща ПП		Отраслова ПП			Специфична ПП				
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията „Ръководител движение“

ЕРУ 6. Техническа експлоатация на железопътната инфраструктура и подвижния железопътен състав

ЕРУ 7. Системи за сигнализация и телекомуникации

ЕРУ 8. Организация на работата в гарите

ЕРУ 9. Железопътни прелези

ЕРУ 10. Управление и професионална етика

Мотиви: По-долу в таблична форма е развито всяко едно от тях в пълнота като резултати от учене, знания, умения, компетентности, критерии за оценяване и средства за оценяване.

Прието

3.1. С предложеното от нас ЕРУ 6 „Техническа експлоатация на железопътната инфраструктура и подвижния железопътен състав“ обучаващият се за придобиване на квалификация по професията „Ръководител движение“ ще придобие знания, умения и компетентности, без които не само не би могъл да придобие квалификацията и да упражнява професията, но и изобщо да работи в областта на жп транспорта. С други думи, с предложеното от нас ново ЕРУ 6 той ще придобие базови познания за устройството на железния път, контактната мрежа, железопътния подвижен състав и особено за работата в експлоатационните пунктове (гари).

ЕРУ 6	**Техническа експлоатация на железопътната инфраструктура и подвижния железопътен състав**
Резултат от учене 6.1	**Познава устройството на железния път и контактната мрежа**
Знания	• Назовава изискванията от нормативната уредба за железния път • Описва частите на железния път в план и профил • Изброява видовете изкуствени съоръжения на железния път • Назовава технически изисквания, устройство и предназначението на долно и горно строене на железен път • Назовава техническите изисквания, устройството и предназначението на видовете стрелки и стрелкови съединения • Дефинира безнастановия железен път • Различава аварийни ситуации, възникнали по железния път, нарушаващи нормалната работа • Познава нормативната уредба визираща работата на контактна мрежа • Описва основните елементи на контактната мрежа • Цитира правилата по ЗБУТ при придвижване в електрифициран участък
Умения	• Разпознава елементите на железния път • Различава видовете стрелки и стрелкови съединения • Определя технически параметри за безопасно преминаване на влаковете • Прилага приетите процедури при възникване на аварийни ситуации • Прилага установени процедури при включване и изключване на контактната мрежа (работа с разединители) • Попълва необходимата документация при работа с контактната

	мрежа • Прилага изискванията по ЗБУТ при аварийни ситуации по контактната мрежа
Компетентности	• Работи самостоятелно или в екип с различните видове стрелки и стрелкови съединения при спазване на правиата по ЗБУТ • Действа адекватно и отговорно при овладяване на възникнали аварийни ситуации по железния път и неговите елементи в района на гарата в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за аварийна безопасност и спазване на правилата по ЗБУТ • Оперира адекватно, прецизно и отговорно при превключване на контактната мрежа и при аварийни ситуации при спазване правилата по ЗБУТ
Резултат от учене 6.2	**Познава работата в експлоатационни пунктове**
Знания	• Назовава изискванията за организация на работата в експлоатационните пунктове от нормативната уредба • Назовава категорията на гарите и разделните постове • Различава видовете гари и разделни постове • Дефинира функциите и технологията на видовете експлоатационни пунктове • Описва видовете коловозно развитие в гарите и техните параметри • Изброява спомагателни съоръжения в гарата • Познава правилата по ЗБУТ при работа в гарата
Умения	• Работи самостоятелно или в екип със съоръженията в различните видове експлоатационни пунктове • Използва оптимално функционалните възможности на гарите
Компетентности	• Способен е да взема оптимални решения при обработка на влакове и товари при спазване изискванията по ЗБУТ • Способен да взема оптимални решения при обработката на влаковете • Спазва етичните норми при обслужване на пътници и товародателите
Резултат от учене 6.3	**Познава железопътния подвижен състав**
Знания	• Познава основни изисквания за подвижен жп състав от нормативната уредба • Познава предназначението на видовете локомотиви, вагони и специализирани машини • Дефинира техническите характеристики на подвижния железопътен състав • Идентифицира етикетите, поставяни по вагоните за техническа неизправност

	• Назовава принципа на работа на тегличо-отбивачните съоръжения • Познава надписите и знаците за обозначение на локомотивите и вагоните и специализирани машини съгласно приетите стандарти • Познава правилата за композиране на вагони във влаковете
Умения	• Снема информация за ПЖПС по неговата серия и номер • Определя годността на ПЖПС съгласно изискваните технически прегледи и ревизии • Разчита съдържанието на техническите етикети • Контролира издаването на „Удостоверение за спирачна маса“ • Работи с ръчни спирачки при осигуряване на вагони от самопридвижване и теглично-отбивачни съоръжения
Компетентности	• Извлича необходимата техническа информация за ПЖПС от знаците, надписите и шаблоните на пътническите и товарните вагони Организира самостоятелно или в екип композиране на вагони във влак при спазване на изискванията по ЗБУТ
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава устройството и дейността на железопътна инфраструктура и подвижен железопътен състав • Дефинира елементите на долното и горното строене, изкуствените съоръжения и основни параметри на геометричното очертание (габарити) • Идентифицира основните компоненти на контактната мрежа • Посочва категориите гари и техните функционални характеристики • Разяснява видове локомотиви и вагони, значението на серията, номера и знаците по тях • Обяснява видовете гари и разделни постове и технологията на работа в тях • Познава изискванията по ЗБУТ при работа в гари, придвижване в електрифицирани участъци и при аварийни ситуации Част по практика на професията: • Демонстрира умения за работа с видовете стрелки и стрелкови съединения • Правилно разчита инициали, кодови номера и технически шаблони върху ПЖПС • Демонстрира боравене с теглично-отбивачни съоръжения и активиране/дезактивиране на ръчни спирачки за осигуряване срещу самопридвижване • Координира действията на персонала при аварийни ситуации при спазване на правилата по ЗБУТ

		Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика	
		3.2. Предложеното от нас ЕРУ 7 „Системи за сигнализация и телекомуникации“ ще осигури набора от знания, умения и компетентности за критична инфраструктура, каквито са осигурителната техника, сигнализацията и комуникационните средства, чието основно значение и предназначение е осигуряването на безопасността, ефективността и надеждността на железопътния транспорт. Те осигуряват надеждност при извънредни ситуации и гарантират постоянна свързаност. Управляват движението на влаковете и комуникацията, като: – предотвратяват сблъсъци, като поддържат безопасно разстояние между влаковете чрез системи за автоматично блокиране; – чрез тях се управлява движението на влаковете, дават се инструкции чрез светофори, табели и сигнални средства за състоянието на пътя, скоростта и маршрута; – управляват автоматично бариери и светлинни сигнали на жп прелези; – осигуряват връзка между експлоатационните пунктове, влаковете и диспечерите; – управляват обмена на информация. Видно от краткото резюме, тези системи превръщат жп транспорта в модерна и сигурна инфраструктура, т.е. това са „инструментите“, чрез които ръководителят движение изпълнява основния си предмет на дейност. С новото ЕРУ обучаващият се ще придобие именно тези задължителни за упражняването на професията му знания.	Прието частично	Не се приема: РУ 7.1. Знания • Разпознава системите за автоматично регулиране на движението на влаковете • Описва устройството на гаровите съоръжения на осигурителните инсталации • Описва устройството на компютърни гарови централизации и диспечерски централизации РУ 7.2. Знания • Познава правилата за водене на разговори по радиостанция и регламента за предаване на заповеди чрез регистриращи устройства • Познава основни чуждоезикови термини, използвани в

Резултат от учене 7.1	**Работи с осигурителната техника в експлоатационните пунктове**
Знания	• Назовава нормативните документи регламентиращи работата на осигурителната техника • Изброява устройствата на осигурителната техника • Описва функционалния цикъл на работа на осигурителната техника • Разпознава системите за автоматично регулиране на движението на влаковете • Описва устройството на гаровите съоръжения на осигурителните инсталации • Описва устройството на компютърни гарови централизации и диспечерски централизации • Описва действието на мониторингова система от устройства за динамично следене на загрети букси, спирачни повърхности, осно натоварване на жп подвижен състав и за регистриране на дерайлирал подвижен състав, т.е. check point
Умения	• Разграничава релсови вериги, броячи на оси и тяхната работа • Управлява осигурителна техника, съоръжена с автоматична блокировка (АБ) и полуавтоматична блокировка (ПАБ)

			• Работи с автоматичните прелезни устройства (АПУ) • Работи с осигурителна техника, която е обвързана с автоматична локомотивна сигнализация (АЛС), ETCS и ERTMS • Работи с електрически стрелкови обръщателни апарати (ЕСОА) • Управлява различните видове гарови централизации • Работи с диспечерски централизации и автоматизирани системи за централно диспечерско управление на движението на влаковете • Отчита данни от мониторингова система за динамично следене на загрети букси, спирачни повърхности, осно натоварване на жп подвижен състав и за регистриране на дерайлирал подвижен състав			информационни системи и документи в железопътния транспорт • Спазва здравните, правни и етични норми при работа с информационни и комуникационни средства Умения • Работи с пултовете за управление на осигурителната техника и предава ясни, кратки и точни команди по радиостанция • Способност да координира едновременно входящи обаждания от съседна гара, радиовръзка с машинист и въвеждане на данни в компютърната система без допускане на грешки В останалата част предложението е прието. Прецизирана терминология в жп транспорта в описанията на
			Компетентности • Самостоятелно работи с осигурителната техника съобразно спецификата на конкретната гара при спазване на правилата по ЗБУТ • Прецизно и точно следи работните параметри на осигурителната техника и електронните устройства, като предприема адекватни действия при възникване на авария, при спазване на изискванията за безопасно движение на влаковете			
			Резултат от учене 7.2	**Използва информационни и комуникационни средства**		
			Знания • Назовава нормативните документи регламентиращи използването на информационни и комуникационни средства • Познава предназначението на гаровата и междугаровата телефонна връзка, влаковата радиовръзка, GSM-R и системите за високоговорящо известяване • Познава предназначението и възможностите на електронните комуникации • Обяснява работа с информационната система за оперативно управление на влаковата работа и електронния дневник за движението на влаковете • Назовава изискванията за водене на документация при повреди в съобщителните средства • Познава правилата за водене на разговори по радиостанция и регламента за предаване на заповеди чрез регистриращи устройства • Познава основни чуждоезикови термини, използвани в информационни системи и документи в железопътния транспорт • Спазва здравните, правни и етични норми при работа с информационни и комуникационни средства			
			Умения • Работи с пултовете за управление на осигурителната техника и предава ясни, кратки и точни команди по радиостанция • Въвежда своевременно данни за пристигането, заминаването или преминаването на влаковете в електронните системи			

			• Използва резервни комуникационни канали при отказ на основните средства или при аварии • Попълва електронния „Дневник за движение на влаковете“, като гарантира съответствие между реалното време и въведените данни • Разчита индикациите на мониторите за заетост на изолираните участъци и състоянието на стрелките, предавани чрез телемеханични системи • Способност да координира едновременно входящи обаждания от съседна гара, радиовръзка с машинист и въвеждане на данни в компютърната система без допускане на грешки • Проверява достоверността на получените служебни съобщения чрез контролно запитващи устройства или чрез сверяване с писмени разпореждания • Използва преводни инструменти и речници при работа с документация и електронна кореспонденция • Води базова професионална писмена и електронна комуникация на чужд език			
			Компетентности	• Работи в екип с влаковите машинисти, диспечерите и стрелочниците, спазвайки утвърдената терминология и етичния кодекс • Самостоятелно взема решения за избор на най-ефективното комуникационно средство в критични ситуации • • Самостоятелно използва софтуер и комуникационни средства на чужд език при изпълнение на задачи, свързани с движението и превозните дейности			
			Резултат от учене 7.3	**Познава видовете сигнализация**			
			Знания	•Назовава нормативните документи регламентиращи видовете сигнализация •Описва видове сигнали и техните показания •Описва показанията на видовете светофори •Дефинира начините за сигнализиране на влаковете, локомотивите и специализирани релсови машини •Познава указателите на стрелките и вагоноизхвъргачките •Разпознава специалните сигнали за "Тревога"			
			Умения	• Подава ръчните сигнали и сигнали със заповеден диск • Разпознава сигналите, подавани от началник влака • Подава ръчните и звукови сигнали при маневра • Разпознава показанията на предупредителните светофори, входните светофори и изходните светофори			
							знанията и уменията в РУ 7.1 и 7.2, предложени с № 3 от справката.

	• Прилага начини за ограждане на места, които трябва да се преминат с намалена скорост • Разпознава показанията на указателите на стрелките и вагоноизхвъргачките • Работи правилно с пулта за управление на влаковото движение при спазване на ЗБУТ
Компетентности	• Действа адекватно при подаване на различни видове сигнали, като спазва изискванията за безопасност
Резултат от учене 7.4	**Използва чужд език при работа с информационни и комуникационни технологии**
Знания	• Разпознава основни чуждоезикови термини, използвани в информационни системи и документи в железопътния транспорт • Познава менюта, интерфейси и инструкции на специализиран софтуер на чужд език • Познава стандартни фрази за комуникация със съседни жп администрации чрез информационни и комуникационни технологии
Умения	• Работи с чуждоезикови версии на специализиран софтуер • Използва преводни инструменти и речници при работа с документация и електронна кореспонденция • Води базова професионална комуникация на чужд език чрез информационни и комуникационни технологии
Компетентности	• Използва софтуер и комуникационни средства на чужд език при изпълнение на задачи, свързани с осигуряване на движението на влаковете
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи осигурителна техника, сигнализация, информационни и комуникационни средства • Обяснява работата на видовете осигурителна техника • Разпознава системите за автоматично регулиране на движението на влаковете • Правилно класифицира – гарова и междугарова връзка, влакова радиовръзка (VHF/UHF), GSM-R, системи и високоговорящо известяване • Описва регламента за водене на разговори и предимството на съобщенията при аварийни ситуации (заповеди за спиране) • Познава реда за проверка на изправността на осигурителната техника и текущите заповеди • Описва видове сигнали и техните показания • Дефинира начините за сигнализиране на подвижен железопътен

	състав и гарови съоръжения • Познава основни термини и интерфейси на специализиран софтуер на чужд език, използван за осигуряване движението на влаковете Част по практика на професията: • Работи с пулта за управление • Самостоятелно работи с осигурителната техника • Използва комуникационните средства за даване на указания със стандартна терминология за поддържане на връзка с участниците в процеса. • Регистрира комуникацията и оперативните разпореждания в съответните документи. • Разчита и подава сигнали в процеса на работа
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.3. Предложеното от нас ЕРУ 8 „Организация на работа в гарите“ ще осигури знанията, уменията и компетентностите, които формират основното предназначение на професията „Ръководител движение“ – комплексно управление на влаковата и маневрената дейност, при стриктно спазване на нормативните документи, регламентиращи дейностите в железопътния транспорт. С това ЕРУ обучаемите ще придобият основните за професията знания да:

– осигуряват безопасно движение на влаковете и маневрените състави със съседните гари, като еднолично разпореждат при подготовка на маршрутите за приемане и изпращане на влаковете, при стриктно спазване на нормативните документи регламентиращи работата в железопътния транспорт;

– съгласуват работата на всички работници от смяната, контролирайки технологичните им задължения, с оглед изпълнението на графика за движение на влаковете при осигуряване на най-висока степен на безопасност, включително и при движението им при специални условия; – ръководят маневрената дейност в гарата;

– и да документират информацията, отразяваща осигуряването на движението на влаковете, работата с устройствата на осигурителната техника и извършени дейности в експлоатационния пункт.

ЕРУ 8	**Организация на работата в гарите**
Резултат от учене 8.1	**Изпълнява графика за движение на влаковете**
Знания	• Назовава компонентите на графика за движение на влаковете • Идентифицира причините за отклонения от графика и методите за възстановяване

Прието

	• Разпознава видовете графици за движение на влаковете • Изброява елементи на графика за движение на влаковете • Изброява видове гарови интервали • Дефинира значението на книжка разписание • Разпознава техническите таблици и нормативи към книжка разписание • Дефинира вид и категория на влаковете • Разпознава вида и категорията на влаковете • Назовава елементите на преработвателната способност на експлоатационните пунктове
Умения	• Разчита графичната и табличнат част на графика за движение на влаковете • Организира движението на влаковете и маневрената дейност по установения график и при особени случаи • Извършва оперативно планиране на експлоатационната работа в гарите • Документира изпълнението на графика и предприетите действия при нарушения
Компетентности	• Осигурява безопасна, ефективна и ритмична организация на влаковото движение и оперативна гарова дейност, в реални експлоатационни условия, при спазване на нормативните изисквания и фирмените правила
Резултат от учене 8.2	**Организира работата в гарите по приемане и изпращане на влаковете**
Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи организацията на влаковото движение • Познава плана за приемане и изпращане на влаковете • Познава съпровождащата документация • Описва технология на работа в гарата • Дефинира същността на плана за приемане на влаковете • Описва начини за промяна на плана за приемане на влаковете • Регулира пропускането на различните категории влакове при отклонения в графика им за движение
Умения	• Следи изпълнението на плана за приемане и изпращане на влакове • Извършва приемане и изпращане на влак със централизация на стрелките • Извършва приемане и изпращане на влак без централизация на стрелките и с телефонна връзка между дежурния ръководител движение и постовите стрелочници.

	• Извършва приемане и изпращане на влак без централизация на стрелките и без телефонна връзка със стрелковите постове • Издава писмени заповеди на влаковия персонал • Осигурява движението на неспиращи в гарата влакове • Попълва необходимата документация
Компетентности	• Организира, документира и отчита цялостния процес в експлоатационния пункт за превоз на товари и пътници по железопътния транспорт • Взема оптимални решения при изпълнение на плана за приемане на влаковете • Адекватно и своевременно реагира при различни аварийни ситуации при спазване на ЗБУТ
Резултат от учене 8.3	**Ръководи движението на влаковете при специални условия**
Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи движението на влаковете при специални условия • Дефинира дейностите по ръководене на движението на влаковете при „специални условия“ • Познава протоколите за водене на движение на влаковете при „специални условия“ • Използва необходимите телефонограми за осигуряване на движението при „специални условия“ между съседни гари • Познава и спазва изискванията за движение на извънгабаритни товари, опасни товари (RID) и работни влакове
Умения	• Попълва правилно образци, протоколи и инструктира машинистите на тяговия подвижен състав за условията на движение • Организира и контролира приемане и изпращане на влаковете чрез ръчното заключване на стрелките с контролни ключове при „специални условия“ • Координира работата при ремонт на железния път и контактната мрежа • Извършва композиране на извънгабаритни товари, опасни товари (RID) и работни влакове
Компетентности	• Осигурява самостоятелно или в екип безопасното движение на влаковете при „специални условия“
Резултат от учене 8.4	**Прилага правилата за извършване на маневрена работа**

Знания	• Назовава нормативните документи, регламентиращи извършване на маневрени работи • Описва задълженията на служителите при извършване на маневра • Познава значението на всички маневрени сигнали • Назовава начините за планиране и ръководство на маневрената работа • Познава реда и начина за разрешаване, извършване и прекратяване на маневрената работа • Познава реда за изготвяне на маневрен план и издаване на писмени заповеди за маневра при „специални условия“. • Назовава нормативните документи, регламентиращи осигуряване влаковете и маневрените състави със спирачна маса • Познава технологията за извършване на пълна и съкратена проба на автоматичната спирачка и значението на удостоверението за спирачната маса
Умения	• Подготвя „План за маневра“ за извършване на маневрена работа • Работи с маневрените сигнали и сигнални принадлежности • Планира и ръководи извършването на маневрена дейност • Подготвя маршрута, разрешава и прекратява маневрата • Издава заповеди за извършване на маневра при „специални условия“ • Пресмята действителния процент спирачна маса по определена формула • Проверява и анализира данните, вписани в специален образец от техник-механик ревизор вагони
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира правилно и точно маневрената дейност при спазване на ЗБУТ • Работи в екип за извършване на маневрени дейности по композиране и разкомпозиране на вагони при спазване на изискванията по ЗБУТ • Демонстрира готовност за незабавно прекратяване на маневрата при възникнала опасност
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи техническа експлоатация, движение на влаковете и маневрена работа • Разчита графика за движение на влаковете • Назовава видовете оперативни и превозни документи, използвани в гарата • Познава технологията за работа в експлоатационния пункт • Идентифицира редовни и извънредни режими за движение и обвързаната с тях нормативна регулация • Описва процедурите за контрол и отчитане на спирачна маса • Обяснява планирането и ръководството на маневрената работа

	Част по практика на професията: • Спазва графика за движение на влаковете • Регистрира комуникацията и оперативните разпореждания в съответните документи (дневник за диспечерските заповеди, образци II-А, II-В, II-Г, средства за съобщения и книги за състоянието им (обр. VII-52 и обр. VII-53) и други) • Разпределя задачите на смяната съобразно квалификацията и отговорностите на служителите • Прилага различни способи за приемане и изпращане на влакове и при нормални условия и „специални условия“ • Пресмята необходимата спирачна маса • Извършва маневрена работа по предварително изготвен план за маневра
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.4. Предложеното от нас ЕРУ 9 „Железопътни прелези“ ще осигури нужните за професията знания за самостоятелна работа с прелезни устройства, както със съоръжени с прелезни устройства, така и с несъоръжени, разположени в район на гара, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал. Железопътните прелези представляват конфликтна точка, при която се пресичат на едно ниво шосеен път с жп линия. Знанията, уменията и компетентностите, които ще придобият обучаващите се за придобиването на квалификация по професията „Ръководител движение“ с предложеното ЕРУ, имат пряко отношение към безопасността на превозите, т.е. представляват неразривна част от основните дейности, които извършва ръководителят движение. В тази връзка ще отбележим, че ненапразно и в досега действалия ДОС за професия с код 840030 „Организатор по експлоатация в жп инфраструктура“ с двете си специалности: с код 8400301 „Експлоатация на жп инфраструктура“ и код 8400302 „Ръководител движение“, съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден със Заповед № РД09-413/12.05.2003 г. на министъра на образованието и науката, бе включено именно ЕРУ „Железопътни прелези“.

Прието

ЕРУ 9	**Железопътни прелези**
Резултат от учене 9.1	**Обяснява устройството на прелезите и правилата за тяхното сигнализиране**
Знания	• Посочва видове прелези • Описва устройството на прелезите • Описва сигнализирането на прелезите • Дефинира реда и начина за откриване и закриване на прелези • Изброява видове устройства за съоръжаване на прелезите

	• Дефинира правилата за категоризация на прелезите
Умения	• Разграничава видовете прелези • Управлява действието на бариерните механизми
Компетентности	• Способен е самостоятелно да извършва рутинна работа с прелезни устройства при спазване правилата по ЗБУТ • Способен е да обясни вярно различията във видовете устройства за съоръжаване на прелезите
Резултат от учене 9.2	**Прилага правилата за работа на прелезни устройства в района на гарата, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал**
Знания	• Дефинира изискванията към техническите устройства за съоръжаване на прелезите в съответен район • Назовава изискванията за обзавеждане и поддържане на прелези • Разпознава автоматичните прелезни устройства в участък с автоблокировка • Определя автоматичните прелезни устройства в участък без автоблокировка • Разпознава автоматичните прелезни устройства между предупредителен и входен сигнал • Изброява прелезите в района на гарата • Дефинира правилата за обзавеждане и поддържане на прелезите • Назовава изисквания за обзавеждане и поддържане на прелезите • Посочва изискванията на техническите устройства за съоръжаване на прелезите
Умения	• Използва и прилага изискванията на техническите устройства за съоръжаване на прелезите • Различава устройствата на прелези в участък с автоблокировка и в участък без автоблокировка • Прилага правилата за работа на прелезни устройства в района на гарата, междугарие и между предупредителен и входен сигнал • Прилага изискванията за обзавеждане и поддържане на прелезите • Контролира спазването на изискванията за безопасност
Компетентности	Самостоятелно или в екип работи с прелезни устройства в район на гара, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал при спазване правилата по ЗБУТ
Критерии за	Част по теория на професията: • Назовава нормативните документи регламентиращи функционирането на прелезите

оценяване на ЕРУ	• Демонстрира теоретични знания за устройството на прелезите и правилата за тяхното сигнализиране • Обяснява работа на прелезните устройства в района на гарата, в междугарие и между предупредителен и входен сигнал • Познава правилата по ЗБУТ и процедурите при аварийни ситуации Част по практика на професията: Самостоятелно или в екип работи със прелезните съоръжения съгласно нормативните актове и правилата по ЗБУТ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит • Решаване на казус Част по практика на професията: Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.5. Предложеното от нас ЕРУ 10 „Управление и професионална етика“ по своята същност също не е ново – и то, като предходното ни предложение, бе част от досега действалия ДОС за професия с код 840030 „Организатор по експлоатация в жп инфраструктура“ с двете си специалности: с код 8400301 „Експлоатация на жп инфраструктура“ и код 8400302 „Ръководител движение“, съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден със Заповед № РД09-413/12.05.2003 г. на министъра на образованието и науката. Становището ни е, че знанията, уменията и компетентностите, които се придобиват за управление на транспортната фирма, спазването на фирмената политика и спазването на професионалната етика от обучаващите се за придобиване на квалификация по професията „Ръководител движение“, са значително по-необходими, отколкото знанията за прилагане на екологични стандарти, тъй като последните нямат нито пряко, нито косвено отношение към управлението на превозния процес в жп транспорта.

Прието

ЕРУ 10	**Управление и професионална етика**
Резултат от учене 10.1	**Управлява транспортна фирма**
Знания	• Дефинира оперативни управленски решения • Посочва подходи и методи за планиране • Назовава комуникациите в организациите от железопътния транспорт • Описва ролята на ръководителя в транспортната фирма • Дефинира управлението на промяната и конфликтите
Умения	• Анализира различните видовете управленски решения • Организира оперативното планиране и извършване на работата • Прилага ефективни комуникационни методи по • вертикалната и хоризонталната структура на фирмата

	• Прилага мотивационни техники на малък експлоатационен екип • Провежда мероприятия за овладяване на конфликтите и промяната в малка формална група
Компетентности	• Предлага ефективни модели на функциониране на малък експлоатационен екип и извън него
Резултат от учене 10.2	**Осигурява спазването на фирмена политика**
Знания	• Назовава законовите и подзаконовите нормативни актове в железопътния транспорт • Дефинира видовете обучения и развитие на персонала
Умения	• Анализира елементите на транспортната политика • Осигурява прилагането на законовите и подзаконовите нормативни актове, свързани с дейността на транспортната фирма • Подпомага дейността на прекия ръководител при оценка на персонала
Компетентности	• Взема правилно и оптимално решение при прилагане на нормативните актове, оценка на екипа и правилното му развитие
Резултат от учене 10.3	**Организира спазването на професионалната етика**
Знания	• Назовава начини на мотивация и ангажираност към колектива • Познава ценностната ориентация и етика • Посочва начини на комуникационни методи
Умения	• Прилага техники за мотивация на служителите • Отчита състоянието на междуличностните отношения в екипа • Прилага правилата на етичния кодекс на предприятието • Организира мероприятия за справяне със стреса на работното място
Компетентности	• Контролира спазването на професионалната етика в малък експлоатационен екип
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Вярно и точно изпълнява поставените задачи, като демонстрира теоретични знания за управлението на • транспортна фирма, фирмена политика, професионалната етика Част по практика на професията: • Отговаря правилно на зададените въпроси, като се съобразява с определеното за изпита време • Самостоятелно работи в реална работна обстановка

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>4. Текстът в таблицата на точка 4. „Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Ръководител движение“ от проекта на ДОС да се замени както следва:
<table>
<tr><th>Степен на професионална квалификация</th><th>Ниво по ЕКР/НКР</th><th>ЕРУ № …
от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)</th></tr>
<tr><td rowspan="4">III</td><td rowspan="4">4</td><td>ЕРУ 1, ЕРУ 6, ЕРУ 9</td></tr>
<tr><td>ЕРУ 1, ЕРУ 6, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9</td></tr>
<tr><td>ЕРУ 1, ЕРУ 3 , ЕРУ 6, ЕРУ 8 , ЕРУ 9</td></tr>
<tr><td>ЕРУ 1, ЕРУ 4 , ЕРУ 6, ЕРУ 7, ЕРУ 8 , ЕРУ 9</td></tr>
</table>
</td>
<td>Прието</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>3.</td>
<td>Становище на г-н Румен Стоянов, директор на ЦПО ЦПК към ДП НКЖИ, постъпило по имейл на 02.03.2026 г.</td>
<td>Писмо по имейл с приложено становище на ДП НКЖИ, постъпило в МОН с вх. № 0387-1/27.02.2026 г. Г-н Румен Стоянов счита, че с промените, които предлагат, ДОС много по-добре ще изпълни със съдържание същността на професионалното обучение като такова, а именно - да отговаря на реалните потребности на пазара на труда и да е в подкрепа на работодателите в България.
Г-н Румен Стоянов е нанесъл допълнително редакции в т. 2 Описание на професията, както следва:
Прецизиране на текста, както следва:
1. от „В дейността си използва комуникационни средства – радиостанции, диспечерски пултове и оперативен софтуер, както и цифрови системи за мониторинг на енергийната ефективност, емисиите, шума и екологичните показатели, съгласно европейските и национални стандарти и екологични политики.“ на „В дейността си използва съвременни системи за сигнализация и телекомуникации – осигурителна техника, сигнализация и комуникационни средства, чието основно предназначение е осигуряването на безопасността, ефективността и надеждността на превозите в железопътния транспорт.“;
2. Допълва с текста:
- „и удостоверението за спирачна маса“ в края на изречението „Той проверява и полага подпис на натурния лист на влака“;
- Лицата, обучаващи се в професионалните гимназии за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Ръководител движение“, могат да бъдат обучавани и за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория В по реда на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение, издадена от министъра на транспорта и съобщенията (обн., ДВ, бр. 82 от 27.08.2002 г.).
Мотиви: Към момента обучението по специалност „Ръководител движение“ включва обучение за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство.</td>
<td>Прието</td>
<td></td>
</tr>
</table>

		ЕРУ 7	**Системи за сигнализация и телекомуникации**	Прието
		Резултат от учене 7.1	Работи с осигурителната техника в експлоатационните пунктове	
		Знания	• Назовава нормативните документи регламентиращи работата на осигурителната техника • Изброява устройствата на осигурителната техника • Описва функционалния цикъл и алгоритъм на работа на осигурителната техника • Описва действието на гаровите съоръжения на осигурителната техника, принцип на действие и функционални възможности • Описва действието на компютърните гарови централизации, принцип на действие и функционални възможности. Управление от едно работно място (гара) на няколко експлоатационни пунктове (други гари или разделни постове) • Разпознава автоматизирани системи за централно диспечерско управление на движението на влаковете (Диспечерска централизация/CTC) • Описва обща структура, предназначение и основни функции на системите за автоматично регулиране на движението на влаковете • Описва Европейска система за управление на влаковете „ETCS” и Европейска система за управление на железопътния трафик „ERTMS” с тяхното предназначение и алгоритъм на работа • Описва действието на мониторингова система за безконтактна диагностика – предназначение и функционални възможности. Устройства за динамично следене на загрети букси, спирачни повърхности, осно натоварване на жп подвижен състав и за регистриране на дерайлирал подвижен състав, т.е. check point	
		Умения	• Разграничава релсови вериги, броячи на оси и тяхната работа • Управлява осигурителна техника, съоръжена с автоматична блокировка (АБ) и полуавтоматична блокировка (ПАБ) • Работи с автоматичните прелезни устройства (АПУ) • Работи с осигурителна техника, която е обвързана с автоматична локомотивна сигнализация (АЛС), ETCS и ERTMS • Работи с електрически стрелкови обръщателни апарати (ECOA) • Управлява различните видове гарови централизации, действия при повреди • Работи с диспечерски централизации и автоматизирани системи за централно диспечерско управление на движението на влаковете • Отчита данни от устройства за безконтактна диагностика – за динамично следене на загрети букси, спирачни повърхности, осно натоварване на жп подвижен състав и за регистриране на	

	дерайлирал подвижен състав
Компетентности	• Самостоятелно работи с осигурителната техника съобразно спецификата на конкретната гара при спазване на правилата по ЗБУТ • Прецизно и точно следи работните параметри на осигурителната техника и електронните устройства, като предприема адекватни действия при възникване на повреди, при спазване на изискванията за безопасно движение на влаковете
Резултат от учене 7.2	Използва информационни и комуникационни средства
Знания	• Назовава нормативните документи регламентиращи използването на информационни и комуникационни средства • Познава предназначението на гаровата и междугаровата телефонна връзка, влаковата радиовръзка, Глобалната система за мобилна комуникация за железопътни мрежи „GSM-R” и системите за високоговорящо известяване • Познава предназначението и възможностите на електронните комуникации • Обяснява работа с информационната система за оперативно управление на влаковата работа и електронния дневник за движението на влаковете • Назовава изискванията за водене на документация при повреди в съобщителните средства • Познава правилата за водене на разговори по радиостанция, ВДРВ, GSM-R и регламента за предаване на заповеди чрез регистриращи устройства • Познава здравните, правни и етични норми при работа с информационни и комуникационни средства
Умения	• Работи с гаровите комуникационни устройства и предава ясни, кратки и точни команди по радиостанция • Въвежда своевременно данни за пристигането, заминаването или преминаването на влаковете в електронните системи • Използва резервни комуникационни канали при отказ на основните средства или при аварии • Попълва електронния „Дневник за движение на влаковете“, като гарантира съответствие между реалното време и въведените данни • Разчита индикациите на мониторите за заетост на изолираните участъци и състоянието на стрелките, предавани чрез телемеханични системи • Координира едновременно входящи обаждания от съседна гара, радиовръзка с машинист и въвеждане на данни в компютърната

	система без допускане на грешки • Проверява достоверността на получените служебни съобщения чрез контролно запитващи устройства или чрез сверяване с писмени разпореждания • Използва преводни инструменти и речници при работа с документация и електронна кореспонденция • Води базова професионална писмена и електронна комуникация на чужд език
Компетентности	• Работи в екип с влаковите машинисти, диспечерите и стрелочниците, спазвайки утвърдената терминология и етичния кодекс • Самостоятелно взема решения за избор на най-ефективното комуникационно средство в критични ситуации • Самостоятелно използва софтуер и комуникационни средства при изпълнение на задачи, свързани с осигуряването на движението на влаковете и превозните дейности

Мотиви: прецизиране на терминология в жп транспорта в описанията на знанията и уменията в РУ 7.1 и 7.2